

RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

**UAB „RASEINIŲ KOMUNALINĖS PASLAUGOS“
VEIKLOS AUDITO ATASKAITA**

2023 m. liepos 31 d. Nr. A-3

Raseiniai

Su audito ataskaita galima susipažinti
Raseinių rajono savivaldybės interneto svetainėje adresu: www.raseiniai.lt

TURINYS

IŽANGA		3
AUDITO REZULTATAI		5
1. AR VEIKLAI VYKDYTI BENROVĖJE FORMUOJAMI AIŠKŪS TIKSLAI		5
2. AR SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO IR KITOS PINIGINĖS LĖŠOS BEI TURTAS VALDYTAS IR NAUDOTAS TEISĖTAI, EKONOMIŠKAI IR REZULTATYVAI		5
2.1.	Lėšų valdymo, naudojimo teisėtumo ir ekonomiško vertinimas	6
2.2.	Bendrovės turto valdymas ir naudojimas	9
2.3.	Žmogiškųjų išteklių valdymas	10
2.3.1.	Personalo politika	10
2.3.2.	Bendrovės vadovų darbo užmokestis nesiejamas su bendrovės veiklos rezultatais	11
2.4.	Kitų lėšų valdymas	12
3. AR BENDROVĖS VEIKLA EFEKTYVI		12
4. PASTEBĖJIMAI DĖL VIEŠŪJŲ IR PRIVAČIŲ INTERESŲ DERINIMO		16
REKOMENDACIJOS		18
PRIEDAI		19
1 Priedas	Audito apimtis ir metodai	19
2 Priedas	Bendrovės 2019-2022 metų finansiniai duomenys	22

IŽANGA

Raseinių rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba, vykdydama Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2023 m. gegužės 11 d. sprendimą¹, atliko UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ ūkinės finansinės veiklos 2019 - 2022 m. veiklos auditą.

Audito subjektas – UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“, juridinio asmens kodas – 172208281, buveinės adresas: Žemaičių g. 10, LT-60119, Raseiniai.

Audito tikslas – išanalizuoti UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ (toliau - vadinama Bendrovė) ūkinius – finansinius rodiklius, bei išsiaiškinti, ar Bendrovė biudžeto ir kitas pinigines lėšas bei turta 2019-2022 metais valdė ir naudojo teisėtai, ekonomiškai ir rezultatyviai nustatytiems tikslams pasiekti.

Pagrindiniai audito klausimai:

- Ar veiklai vykdyti Bendrovė formuoja aiškius tikslus;
- Ar Savivaldybės biudžeto ir kitos pinigines lėšas bei turtas valdytas ir naudotas teisėtai, ekonomiškai ir rezultatyviai;
- Ar Bendrovė siekia veikti efektyviai;
- Ar Bendrovės finansinė būklė stabili.

Audituojamas laikotarpis – 2019 - 2022 metai.

UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ yra Savivaldybės kontroliuojama įmonė, kurios 1 966 819 Eur vertės akcijas nuosavybės teise valdo Raseinių rajono savivaldybės taryba.

Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2020 m. balandžio 16 d. sprendimu Nr. TS-102 ir 2020 m. spalio 28 d. sprendimu Nr. TS-312 po reorganizavimo prijungimo būdu, prie Bendrovės prijungta UAB „Raseinių butų ūkis“ ir nuo 2020 m. lapkričio 16 d. bendrovė veikia kaip vienas ūkinis darinys, perėmęs visas daugiabučių gyvenamųjų namų bendrųjų patalpų administravimo funkcijas, su nauja valdymo struktūra, įsteigus Būsto priežiūros padalinį.

Pagrindinė Bendrovės veikla – komunalinių paslaugų teikimas Raseinių rajono savivaldybės seniūnijoms: teritorijų tvarkymas, atliekų surinkimas ir tvarkymas, energetikos įrenginių (viešųjų teritorijų apšvietimo tinklų priežiūra), daugiabučių gyvenamųjų namų administravimas (bendrųjų patalpų administravimas, modernizavimo, renovacijos organizavimas), transporto bei kitos netipinės paslaugos.

Bendrovė turi padalinius Ariogaloje, Šiluvoje ir Viduklėje ir Būsto priežiūros padalinį Raseiniuose.

---

¹ Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2023-05-11 sprendimas Nr. TS-143 „Dėl pavedimo Kontrolės ir audito tarnybai atlikti UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ ūkinės finansinės veiklos 2019-2022m. veiklos auditą“.

Iki 2022 m. lapkričio 9 d. bendrovėje veikė Bendrovės valdyba, kurios veikla Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. A1-1463 buvo nutraukta.

Didžiausios bendrovės pajamos gaunamos, vykdant sutartinius įsipareigojimus Savivaldybei: už atliekų surinkimą ir tvarkymą, kelių ir gatvių priežiūrą visais metų laikais, teritorijų valymą, komunalinio ūkio objektų priežiūrą, viešųjų erdvių priežiūrą, ženkli pajamų dalis gaunama už daugiabučių gyvenamųjų namų bendrųjų patalpų administravimą. Taip pat gaunamos pajamos už paslaugas, teikiamas rajono gyventojams, įmonėms ir organizacijoms.

Bendrovėje 2022 m. gruodžio 31 d. dirbo 95 darbuotojai.

Tikrintu laikotarpiu Bendrovės direktoriumi dirbo Sigitas Kleišmantas, vyr. buhatere – Danguolė Montvydė.

Renkant audito įrodymus, buvo vadovautasi nuostata, kad subjektas pateikė išsamią ir objektyvią informaciją, kad visi pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus. Jei bendrovė prašomų dokumentų nepateikė, buvo laikoma, kad jų nėra.

Informacija rinkta tikrinant Bendrovės pateiktus dokumentus, nagrinėjant teisės aktus, susijusius su audituojamo subjekto veikla, bendraujant su darbuotojais.

Auditas atliktas pagal Tarptautinius audito standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 1 priede „Audito apimtis ir metodai“.

Bendrovės pagrindiniai finansiniai rodikliai, tūkst. Eur

	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Turtas	1703,5	3908,1	4455,9	5152,9
Įstatinis kapitalas	1648,0	1783,8	1916,8	1966,8
Pajamos ir kitos veiklos rezultatai	1671,0	1909,7	2104,0	2495,7
Sąnaudos	1784,1	2075,6	2046,5	2377,9
Pelnas (+) nuostoliai (-) prieš				
apmokestinimą	- 113,1	-165,9	57,5	117,8
Įsipareigojimai, iš jų:	363,4	781,7	781,4	932,1
Ilgalaikiai	148,6	171,6	119,5	175,9
Trumpalaikiai (su kaupimo lėšomis)	214,8	610,0	661,9	756,2

Šaltinis – Bendrovės finansinių ataskaitų duomenys

AUDITO REZULTATAI

---

1. Ar veiklai vykdyti Bendrovėje formuojami aiškūs tikslai ?

Strateginis planavimas - procesas, kurio metu nustatomos veiklos kryptys ir būdai vykdyti organizacijos misiją, pasiekti numatytus tikslus ir rezultatus, veiksmingai panaudojant finansinius ir materialinius bei personalo išteklius². Savivaldybės valdomos įmonės turi turėti aiškius strateginius planus, kurie būtų komunikacijos tarp savivaldybės ir įmonių valdymo ir priežiūros organų bei vadovų priemonė.

Strategijose įmonės turi nurodyti kryptis, kuriomis plėtos savo veiklą, ilgalaikius ir trumpalaikius tikslus bei konkrečius rodiklius, kuriais bus matuojami siekiami tikslai. Plane, be tikslų ir rodiklių, turi būti nurodyta strateginių projektų įtaka įmonės vertei, jų finansavimo šaltiniai, įmonės aplinkos analizė, turimi išteklių ir kt. Jos turėtų būti rengiamos bent trejų metų laikotarpiui. Tikrinant strateginiame veiklos plane užsibrėžtiems tikslams pasiekti numatytų priemonių įgyvendinimą, galima įvertinti Bendrovės veiklos rezultatyvumą.

Bendrovės strategija siekiama didinti veiklos efektyvumą, jeigu strategijoje nustatyti finansiniai tikslai ir konkretūs priemonių įgyvendinimo vertinimo rodikliai.

Bendrovės 2017-2019 ir 2021-2023 metų strateginiuose veiklos planuose (toliau – Strateginis veiklos planas), įvertinta ir aprašyta verslo aplinka (išorinių ir vidinių veiksnių analizė), Bendrovės stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – SSSG) analizė, Bendrovės misija ir vizija. Strateginiuose veiklos planuose nustatyti trumpalaikiai ir ilgalaikiai strateginiai tikslai, kuriems numatyti uždaviniai bei priemonės jiems pasiekti. Nurodyti priemonių įgyvendinimo pasiekimo rodikliai, reikalingos lėšos, finansavimo šaltiniai bei įgyvendinimo terminai. Be to, Raseinių rajono savivaldybė, kurdama savivaldybės valdomų įmonių valdysenos politiką, priėmė sprendimus valdomų įmonių valdysenos politikos formavimo klausimais (akcijų valdytojo – Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. gegužės 21 d. lūkesčių raštas), kuriame išdėstyti Savivaldybės lūkesčiai dėl Bendrovės veiklos kryptų, tikslų ir principų 2021 – 2024 metų laikotarpiui.

Bendrovė siekė visų strateginių tikslų įgyvendinimo, vykdė Strateginiame plane numatytas priemones. Vykdamas strateginių ir metinių veiklos planų įgyvendinimą, Bendrovės direktorius kasmet teikia metinius pranešimus apie Bendrovės veiklą, ūkinius – finansinius rodiklius.

2. Ar Savivaldybės biudžeto ir kitos piniginės lėšos bei turtas valdytas ir naudotas teisėtai, ekonomiškai ir rezultatyviai ?

---

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 827 „Dėl Strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

2.1. Lėšų valdymo, naudojimo teisėtumo ir ekonomiškumo vertinimas

Vertinant Bendrovės veiklą teisėtumo ir ekonomiškumo aspektu, analizuoti Bendrovės priimti sprendimai, susiję su prekių, darbų ar paslaugų įsigijimų, jų viešaisiais pirkimais.

Audituojamu laikotarpiu Bendrovė buvo perkančioji organizacija, todėl atitinkamai jos vykdytiems pirkimams ir sudarytoms sutartims turėjo būti taikomi Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyti reikalavimai bei Bendrovės direktoriaus patvirtinti vidaus teisės aktai, reglamentuojantys viešųjų pirkimų organizavimą³, Viešojo pirkimo komisijos darbo reglamentas⁴ ir kiti teisės aktai.

Audito metu nustatyta, kad ne visais atvejais buvo laikomasi nustatytos tvarkos viešųjų pirkimų srityje. Atkreiptinas dėmesys, kad nederinant viešojo pirkimo paraiškų su įmonės vyriausioju finansininku (buhalteriu), neatliekama išankstinė finansų kontrolė ir nesilaikoma Vidaus kontrolės tvarkos aprašo⁵ 22 punkte nustatytų reikalavimų.

Vertinant Bendrovės veiklą teisėtumo aspektu analizuoti dokumentai, susiję su viešaisiais pirkimais.

Laikėmės nuostatos, kad Bendrovė lėšas valdė ir naudojo teisėtai, jei atliekant viešuosius pirkimus buvo laikomasi viešųjų pirkimų srityje nustatytos tvarkos.

Audito metu buvo išnagrinėtos visos viešojo pirkimo sutartys, susijusios su turto įsigijimu už savivaldybės finansinį turtą (pinigus), investuotus į įmonę, kaip papildomas savivaldybės įnašas įstatiniam kapitalui didinti (9 sutartys), paviešintos sutartys, kurių vertė 10 000 Eur be PVM ir daugiau, išskyrus sutartis sudarytas per CPO ir sutartis dėl daugiabučių namų modernizavimo (14 sutarčių), du 2022 metų sutarčių pakeitimai prie 2019 m. birželio 7 d. sutarties Nr. RKP 19/21 ir 2021 m. gruodžio 6 d. sutarties Nr. RKP 21/96.

Audito metu:

✓ Nustatyti trys atvejai, kuomet auditui nebuvo pateiktos pirkimo paraiškos, taip pat atvejai, kuomet pirkimų paraiškos nederinamos su vyriausioju finansininku (buhalteriu) ir/ar su Pirkimų administratoriumi, paraiškose nenurodomos savybės ar objekto aprašymas, nenurodomos maksimalios planuojamos sudaryti Pirkimo sutarties vertės, nenurodomi reikalingi kiekiai ar apimtys, ne visais atvejais auditui buvo pateiktos mažos vertės pirkimo pažymos, kaip tai numatyta Bendrovės

³ UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašas (patvirtintas direktoriaus 2019 m. vasario 15 d. įsakymas Nr. V-16, 2022 m. sausio 3 d. įsakymas Nr. V-3) (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

⁴ UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ direktoriaus 2016 m. sausio 11 d. įsakymu Nr.10G patvirtintas Viešojo pirkimo komisijos darbo reglamentas.

⁵ UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ 2021 m. rugpjūčio 2 d. įsakymo Nr. V-64/1 patvirtintų Vidaus kontrolės tvarkos aprašo 21 punkte reglamentuojama, kad „vidaus kontrolės sistemos dalis yra finansų kontrolė, kurios tikslas – užtikrinti, kad subjekto turto valdymas, naudojimas, apsauga ir disponavimas juo, sutartiniai įsipareigojimai tretiesiems asmenims atitiktų teisėtumo bei patikimo finansų valdymo principus“, 22 punkte - „išankstinė finansų kontrolė atliekama prieš įgyvendinant finansinius sprendimus, kurie gali būti priimami tik tada, kai juos patvirtina atsakingas už finansų kontrolę darbuotojas. Išankstinės finansų kontrolės metu nustatomas ūkinių operacijų tikslingumas, ar nustatytam tikslui pasiekti programos sąmatoje yra numatytos lėšos, ar jų pakanka“.

direktoriaus patvirtintame Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos apraše. Nustatytas vienas atvejis, kuomet skaičiuojant pirkimo vertę buvo neįtrauktos sutarties atnaujinimo galimybės, vienas atvejis, kai buvo atlikta mažos vertės neskelbiamos apklausos procedūra, nors turėjo būti atliekama mažos vertės skelbiamos apklausos procedūra. Nustatytas vienas atvejis, kuomet auditui Bendrovė nepateikė viešojo pirkimo komisijos posėdžių protokolų, vienas atvejis, kuomet sudaryta žodinė sutartis, nors turėjo būti sudaryta rašytinė, o pats pirkimas neužregistruotas Pirkimų registracijos žurnale. Nustatytas vienas atvejis, kuomet viešojo pirkimo komisijos posėdyje komisijos nariai svarstė pirmininko (iš komisijos narių) paskyrimo klausimą ir šiam siūlymui pritarė, tačiau kitas komisijos pirmininkas turėjo būti skiriamas Bendrovės direktoriaus įsakymu.

Pavyzdžiai

➤ Šiukšliavežio automobilio nuomos 2021 m. rugsėjo 17 d. sutarties Nr. RKP 21/91 vertė 2850 Eur be PVM vienam mėnesiui. Mažos vertės pirkimo 2021 m. rugsėjo 10 d. paraiškoje Nr. AS 09/10 nurodyta numatoma pirkimo vertė 9000 be PVM, tačiau nenurodomas reikalingas kiekis ar apimtis. Bendrovės direktoriaus 2021 m. rugsėjo 2 d. įsakymu Nr. V-69 pakeistame 2021 numatomų pirkti pirkimų plane numatyti 9000 Eur be PVM. Šiukšliavežio automobilio nuomos paslaugos viešojo pirkimo dokumentų sutarties sąlygų projekte numatyta, kad sutartis „galioja 3 mėn. su galimybe pratęs iki 6 mėn“. Numatomos viešojo pirkimo ir pardavimo vertės skaičiavimo metodika nustato, kad pirkimo vertė skaičiuojama įtraukiant visas mokėtinas sumas, įskaitant vertes, galinčias atsirasti dėl pirkimo sutarties pasirinkimo ir atnaujinimo galimybių.

➤ Pėsčiųjų tako remonto darbų 2022 m. rugsėjo 1 d. sutarties Nr. RKP 22/57 vertė 10061,84 Eur be PVM, 12174,82 Eur su PVM. Vidiniuose Bendrovės dokumentuose maksimali sąmatos vertė buvo nustatyta „iki 12174,82 Eur“. Tiekėjas, į kurį kreipėsi pirkimų organizatorius atlikdamas viešojo pirkimo neskelbiamos apklausos procedūras, 2022 m. rugpjūčio 31 d. pateikė sąmatą, kurios vertės 10061,84 Eur be PVM. Bendrovės direktoriaus patvirtintas Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašas numato, kad mažos vertės pirkimai gali būti neskelbiami iki 10000 Eur be PVM. Nors pėsčiųjų tako remonto darbus atliko Bendrovės parinktas tiekėjas, šių darbų užsakovo Raseinių rajono savivaldybės administracijos Ariogalos miesto seniūnijos ir Vykdytojo UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ akte už 2022 m. spalio mėn. ir akte už 2023 m. balandžio mėnesį (Programos pavadinimas: Ariogalos miesto seniūnijos teritorijų tvarkymas ir komunalinio ūkio objektų priežiūra ir remontas) įskaičiuota 5 proc. dydžio pelno norma nuo Bendrovės parinkto tiekėjo pateiktos apmokėjimui už atliktus darbus PVM sąskaitos faktūros vertės be PVM. Komunalinių paslaugų teikimo 2019 m. rugsėjo 2 d. sutarties Nr. SR-566 (vidaus sandoris), sudarytos tarp UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ ir Raseinių rajono savivaldybės administracijos, 3.2.1. papunktis numato, kad „sutarties vykdymo metu bus apmokama už faktiškai atliktas paslaugas“.

➤ Techninės druskos pirkimo - pardavimo 2022 m. balandžio 12 d. sutartis RKP 22/21. Bendrovės direktoriaus 2022 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. V-17 „Dėl techninės druskos pirkimo atlikimo“ buvo sudaryta komisija atlikti viešąjį techninės druskos pirkimą CVP IS priemonėmis, tačiau Bendrovė auditui nepateikė viešojo pirkimo komisijos posėdžių protokolų.

➤ Šoninės šienapjovės-smulkintuvo MBI70RLW įsigijimo vertė 6850 be PVM pagal žodinę sutartį (2021 m. rugpjūčio 3 d. PVM sąskaitą-faktūrą KAJ Nr. 012343). Nors teisinis reguliavimas⁶ tuo metu numatė, kad jei pirkimo sutarties vertė didesnė kaip 3000 Eur be PVM turi būti sudaroma rašytinė sutartis, buvo sudaryta

⁶ Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. IS-97 patvirtinto (aktuali redakcija) Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo 21.4.3. papunktis. UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ direktoriaus 2019 m. vasario 15 d. įsakymu V-16 patvirtinto UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašo 46 punktas.

žodinė viešojo pirkimo pardavimo sutartis, pirkimas nebuvo užregistruotas Pirkimų registracijos žurnale⁷, auditui nebuvo pateikta mažos vertės pirkimo pažyma, 2021 m. liepos 26 d. Paraiškoje dėl šoninės šienapjovės smulkintuvo MBI70RLW numatyta įsigyti 1 vnt. Paraiškoje nenurodyta maksimali planuojamos sudaryti Pirkimo sutarties vertė, Paraiška nesuderinta su Perkančiosios organizacijos vyriausiuoju finansininku (buhalteriu) ir Pirkimų administratoriumi.

➤ Viešojo pirkimo-pardavimo 2022 m. lapkričio 9 d. sutartimi Nr. RKP 22/80 Bendrovė įsigijo sunkiasvorę savivartę transporto priemonę su kranu (hidromanipulatoriumi), smėlio – druskos mišinio barstytuvu ir sniego peiliu (sutarties vertė – 70 000 be Pvm). Bendrovės direktorius 2022 m. rugsėjo 19 d. įsakymu Nr. V-55 sudarė komisiją atlikti viešąjį pirkimą. Įsakymu buvo paskirtas komisijos pirmininkas ir 3 komisijos nariai. Viešojo pirkimo komisijos posėdyje (2022-11-08 protokolai Nr. 11) komisijos nariai, atsižvelgdami į tai, kad Bendrovės direktoriaus paskirtas komisijos pirmininkas negali eiti pareigų, nes atostogauja, komisijos posėdyje svarstė kito pirmininko (iš komisijos narių) paskyrimo klausimą ir šiam siūlymui pritarė. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 19 straipsnio 2 dalimi „komisija sudaroma ją sudarančios perkančiosios organizacijos vadovo įsakymu (potvarkiu) iš ne mažiau kaip 3 fizinių asmenų – Komisijos pirmininko ir bent 2 Komisijos narių“, 3 dalimi „Komisijos pirmininku skiriamas Komisiją sudariusios perkančiosios organizacijos vadovas arba jo įgaliotas šios perkančiosios organizacijos <...> darbuotojas“. Viešojo pirkimo komisijos darbo reglamento⁸ 18 punkte nustatyta, kad „Jei pirmininkas negali dalyvauti posėdyje, posėdžiui pirmininkauja Komisijos pirmininko pavaduotojas arba UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ direktoriaus įsakymu paskirtas jį pavaduojantis Komisijos narys“. Atsižvelgiant į tai, galima daryti išvadą, kad kitas komisijos pirmininkas turėjo būti skiriamas Bendrovės direktoriaus įsakymu.

Vertinant Bendrovės veiklą ekonomiškumo aspektu, analizuotas Savivaldybės finansinio turto (pinigų), investuotų į Bendrovę, kaip papildomas savivaldybės įnašas įstatiniam kapitalui didinti panaudojimas.

Laikėmės nuostatos, kad bendrovė lėšas valdė ir naudojo ekonomiškai, jei už visą skirtą Savivaldybės finansinį turtą (pinigus), investuotus į Bendrovę, kaip papildomas savivaldybės įnašas įstatiniam kapitalui didinti, įsigijo tą turtą, kuriam prašė investicijų.

Audito metu buvo išnagrinėti visi Bendrovės teikti prašymai skirti investicines lėšas turtui įsigyti.

Audituojamu laikotarpiu Bendrovė keturis kartus kreipėsi į Raseinių rajono savivaldybę, prašydama skirti investicines lėšas turtui įsigyti, nurodydama koks turtas bus perkamas:

✓ 2019 m. spalio 18 d. buvo prašoma skirti investicines lėšas „Pakuočių atliekų surinkimo iš gyvenamųjų namų priemonėms“ (konteineriams) įsigyti, prašoma investuoti lėšų suma - 66 973,50 Eur;

✓ 2020 m. balandžio 15 d. buvo prašoma skirti numatytą investiciją turtui įsigyti 124 000 Eur, t. y. atliekų vežimo transporto priemonės su kranu (hidromanipulatoriumi) ir naujo šlavimo įrenginio įsigijimui;

⁷ UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ direktoriaus 2019 m. vasario 15 d. įsakymu V-16 patvirtinto UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašo 28 punktas.

⁸ UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ direktoriaus 2016 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. 10G patvirtinto Viešojo pirkimo komisijos darbo reglamento 18 punktas.

✓ 2021 m. kovo 2 d. buvo prašoma investuoti nurodant, kad investicija bus panaudota šiukšliavežio automobilio įsigijimui iki 95 000 Eur, aplinkos priežiūros technikai apie 36 000 Eur, automobilinės priekabos – platformos įsigijimui (apie 2000 Eur), viso 133 000 Eur;

✓ 2022 m. balandžio 5 d. prašoma investuoti 50 000 Eur, investicines lėšas numatoma panaudoti sunkvežimio automobilio (naudoto) su komplektacija įsigijimui.

Savivaldybės turto investavimas reglamentuojamas Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 22 straipsnyje. Vadovaujantis minėto teisės akto nuostatomis, sprendimą dėl savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto investavimo priima savivaldybės taryba, pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. liepos 4 d. nutarimu⁹ patvirtintą Sprendimo investuoti valstybės ir savivaldybių turtą priėmimo tvarkos aprašą. Prieš priimant sprendimą siūlymas investuoti turi būti ekonomiškai ir socialiai pagrįstas.

Raseinių rajono savivaldybės administracija, teikdama Raseinių rajono savivaldybės tarybai sprendimų projektus dėl Savivaldybės finansinio turto investavimo ir UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ įstatinio kapitalo didinimo, pateikė investavimo kriterijų vertinę ir kokybinę išraišką.

Audito metu nustatyta, kad Bendrovė už Savivaldybės finansinį turtą (pinigus), investuotus į Bendrovę, kaip papildomas savivaldybės įnašas įstatiniam kapitalui didinti, įsigijo tą turtą, kuriam investicijų ir buvo prašoma, tačiau turime pastabų dėl ekonomišką lėšų panaudojimo, įsigyjant naudotą šiukšliavežį (įsigijimo vertė - 94 380 Eur su PVM). Nors pagal Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2021 m. kovo 25 sprendimą¹⁰ visos numatytos lėšos – 132 984,32 Eur buvo pervestos į įmonės sąskaitą, Bendrovė naudotą šiukšliavežę (įsigijimui buvo prašoma iki 95 000 Eur) įsigijo lizingo būdu, apmokėjusi pradinį įnašą 47 190,00 Eur, o už lizingo paslaugas 36 mėn. laikotarpiu Bendrovė mokės palūkanas.

Atkreipiame dėmesį, kad Savivaldybė neturi nustačiusi kontrolės mechanizmo apie investicijų panaudojimą savivaldybės kontroliuojamose įmonėse, įmonės neįpareigojamos pateikti informaciją, ar įsigijo tą turtą, kuriam investicijų ir buvo prašoma.

2.2. Bendrovės turto valdymas ir naudojimas

Bendrovė 2022 m. gruodžio 31d. duomenimis turėjo ilgalaikio turto už 3 068 898 Eur, iš kurių pastatai ir statiniai buvo 2 254 434 Eur vertės, iš jų –Savivaldybės būstai, valdomi patikėjimo teise – 2 060 100 Eur vertės, mašinos ir įrenginiai – 96 012 Eur vertės, transporto priemonės – 543 501 Eur vertės, kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai – 174 949 Eur vertės. Pastatai ir statiniai nusidėvėję 66

⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 758 „Dėl sprendimo investuoti valstybės ir savivaldybių turtą priėmimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

¹⁰ Raseinių rajono savivaldybės 2021 m. kovo 25d. sprendimas Nr. TS-78 „Dėl Raseinių rajono savivaldybės finansinio turto investavimo ir UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ įstatinio kapitalo didinimo.

proc., mašinos ir įrengimai nusidėvėję 67 proc. Audituojamu laikotarpiu Savivaldybė, kaip bendrovės akcininkas, investavo 373,9 tūkst. Eur finansinio turto. Lėšos buvo panaudotos ilgalaikio turto (šiukšliavežių, vejamųjų ir kt.) įsigijimui.

Audito metu vertinome, ar visas turtas inventorizuotas, ar visas turtas naudojamas bendrovės veikloje pajamoms uždirbti. Audito metu nustatyta, kad bendrovėje turtas inventorizuojamas pagal teisės aktų reikalavimus¹¹, netinkamas naudoti turtas inventorizacijos komisijų siūlomas nurašyti ar kitaip panaudoti. Tačiau pastebėjome, kad turto sąrašuose yra turto, kuris nėra naudojamas bendrovės veikloje pajamoms uždirbti (pvz. Lyduvėnų kapinių betoninė tvora, Šiluvos kapinių metalinė tvora, šulinys Žaiginio kapinėse, gatvių apšvietimas, gatvių kabelinės linijos ir kt.).

2.3. Žmogiškųjų išteklių valdymas

2.3.1 Personalo politika

Aiški valdymo organizacinė struktūra, racionalus darbo funkcijų paskirstymas ir pokyčių šioje srityje analizė yra svarbūs elementai efektyviam veiklos procesų valdymui ir įmonių valdymo tikslų įgyvendinimui. Įmonių vidaus teisės aktai – darbo tvarkos taisyklės, kolektyvinės sutartys ar pan.

nustato bendrą tvarką įmonėje, taikomą visiems darbuotojams (pvz.: darbo ir poilsio laiko režimą, darbuotojų elgesio principus, darbo saugos reikalavimus ir t. t.), atskirų darbuotojų funkcijos nustatomos tik tam darbuotojui skirtame akte – darbo sutartyje ir/ar jo pareigybės aprašyme; darbo apmokėjimo sąlygos turi būti nustatomos darbo sutartyje.

Pagal Akcinių bendrovių įstatymo¹² ir bendrovės įstatus, galiojusius iki 2022 m. gruodžio 21 d., bendrovės valdymo struktūrą ir darbuotojų pareigybes tvirtino valdyba. Vadovui pavesta tvirtinti vidaus darbo tvarkos taisyklės, darbuotojų pareiginius nuostatus, administracijos darbo reglamentą, leisti įsakymus personalo valdymo ir bendrovės veiklos klausimais, formuoti įstaigos struktūrą ir teikti ją nustatyti bendrovės valdybai.

Audito metu vertinome:

- Ar yra patvirtinta bendrovės valdymo/organizacinė struktūra, užtikrinanti bendrovės veiklą ir esamos darbuotojų pareigybės ją atitinka;
- kiekvieno darbuotojo funkcijos yra aiškiai apibrėžtos, darbuotojai su jomis susipažinę;
- ar su darbuotojais sudarytose darbo sutartyse įrašytos visos būtinosios sąlygos bei pakeitimai;

---

¹¹ Inventorizacijos taisyklės, patvirtintos LRV 1996-06-03 nutarimu Nr.719 (su vėlesniais pakeitimais).

¹²Akcinių bendrovių įstatymas 34 str. 1 d. 4 p.

- ar darbuotojams išmokėtas darbo užmokestis, priedai ir premijos atitinka sutartyse nustatytus dydžius bei teisės aktus;
- ar bendrovės valdybos nustatytas atlyginimas vadovui susietas su bendrovės veiklos rezultatais ir atitinka teisės aktus.

Atnaujinta Bendrovės valdymo struktūra buvo pristatyta ir patvirtinta Valdyboje 2021 m. sausio 22 d. ir įsigaliojo nuo 2021 m. kovo 1 d.

2022 metų pabaigoje Bendrovėje dirbo 95 darbuotojai. Vidutinis mėnesinis vieno darbuotojo darbo užmokestis sudarė 1199,6 Eur, lyginant su šalies vidurkiu (1900,3 Eur 2022 m. IV ketv.) sudarė 63 proc. nuo šalies vidurkio.

Bendrovėje yra patvirtinti darbuotojų pareiginiai nuostatai, kuriuose apibrėžtos darbuotojų funkcijos ir atsakomybė, darbo užmokestis, skatinamosios išmokos apskaičiuojami ir mokami vadovaujantis teisės aktų ir Bendrovės vidaus dokumentų reikalavimais.

2.3.1. Bendrovės vadovų darbo užmokestis nesiejamas su bendrovės veiklos rezultatais

Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktorius, įgyvendindamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą¹³, 2017 m. sausio 12 d. įsakymu Nr. A1-35 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtino Savivaldybės kontroliuojamų įmonių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų finansininkų (buhalterių) darbo apmokėjimo tvarkos aprašą (toliau-Aprašas), kuriame nustatyta, kad vadovaujančių darbuotojų darbo apmokėjimas nustatomas ir siejamas su įmonių veiklos rezultatais, kad įmonės valdyba nustato įmonės vadovo mėnesinę algą, kuri susideda iš pastovios dalies, kuri nustatoma koeficientais ir kintamosios dalies, kuri priklauso nuo įmonės veiklos rezultatų ir nustatoma atsižvelgiant į praėjusių metų įmonių veiklos vertinimo rezultatus.

Bendrovės valdyba 2021 m. vasario 11 d. posėdyje nutarė Bendrovės vadovui nustatyti 25 proc. dydžio kintamosios darbo užmokesčio dalies priedą nuo kovo 1 d., ryšium su įmonės reorganizacija ir padidėjusiu darbo krūviu, nesivadovaudama Aprašo 14 punkto nuostata, kad „jeigu praėjusių metų įmonės veiklos finansiniai rezultatai yra neigiami, mėnesinės algos kintamoji dalis negali būti nustatoma, išskyrus atvejus, kai neigiami rezultatai atsirado dėl aplinkybių, kurių įmonės vadovas negalėjo kontroliuoti, numatyti ir užkirsti kelio šių aplinkybių ar jų pasekmių atsiradimui. Tokiu atveju, įmonės vadovo kintamosios dalies dydis negali viršyti 10 procentų mėnesinės algos pastovios dalies dydžio“. Pažymėtina, kad Bendrovės 2020 metų finansinis rezultatas buvo neigiamas - Bendrovė patyrė 165 983 Eur nuostolio. Kitokio pobūdžio priedai įmonių vadovams teisės aktais nėra reglamentuoti. Atkreipiame dėmesį, kad 25 proc. priedas Bendrovės vadovui buvo mokamas ir 2022

---

¹³ LRV 2002-08-23 nutarimo Nr.1341 „Dėl valstybės valdomų įmonių vadovų darbo užmokesčio“ (su vėlesniais pakeitimais), 4 p.

metais pagal aukščiau minėtą Valdybos sprendimą. Taip pat pagal Valdybos 2019 m. gruodžio 10 d. posėdžio protokolą Nr. 90 Bendrovės vadovui buvo nustatytas 200 Eur priedas už budėjimą žiemos sezono metu savaitgaliais ir švenčių dienomis.

2.4. Kitų lėšų valdymas

Bendrovės būsto priežiūros padalinys vykdo daugiabučių gyvenamųjų namų, kurie neįregistravę daugiabučio namo butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų arba jungtinės veiklos sutarčių, taip Savivaldybės būstų administravimą: organizuoja namo bendrojo naudojimo objektų priežiūrą, įgyvendina namo ir kitų patalpų savininkų su bendraja nuosavybe susijusius sprendimus ir pavedimus, įgyvendindami daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą, organizuoja daugiabučių namų renovacijos darbus, prižiūri savivaldybei nuosavybės teise priklausančius būstus, organizuoja jų remontus ir pan.

Būsto priežiūros padalinys per 2021 metus Savivaldybei priklausančių gyvenamųjų patalpų remontui (31 būstui) iš savivaldybės biudžeto lėšų panaudojo 42 117 Eur, daugiabučių namų kapitaliniam ir einamajam remontui iš kaupiamųjų lėšų panaudojo 91736 Eur. 2022 metais Savivaldybei priklausančių gyvenamųjų patalpų remontui (35 būstams) iš savivaldybės biudžeto lėšų panaudojo 57 194 Eur, daugiabučių namų kapitaliniam ir einamajam remontui iš kaupiamųjų lėšų panaudojo 86 685 Eur. Būsto priežiūros padalinio teikiamų paslaugų įkainiai patvirtinti Savivaldybės tarybos sprendimais arba Bendrovės direktoriaus įsakymais, patalpų savininkai apie teikiamų paslaugų kainas ir tarifus informuojami įvairiais būdais (skelbiami padalinio skelbimų lentoje, gyventojų namų skelbimo lentose, organizuojami susirinkimai).

3. Ar Bendrovės veikla efektyvi ?

Bendrovės finansiniai rodikliai

Finansinė analizė leidžia įvertinti įmonės finansinių išteklių panaudojimą, turto būklę bei naudojamų priemonių pelningumą bei remiantis šia informacija priimti atitinkamus valdymo sprendimus. Jos metu yra apskaičiuojami įvairūs rodikliai, kurių pagrindu yra sprendžiama apie įmonės pelningumą, likvidumą, mokumą, apyvartumą ir pan. Vertindami UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ veiklos efektyvumą analizavome įmonės finansinius santykinius mokumo, pelningumo ir likvidumo rodiklius. Skaičiuodami rodiklius, rėmėmės bendrovės pateiktomis finansinėmis ataskaitomis už 2019, 2020, 2021 ir 2022 metus, susipažinome su audito įmonių audituotomis Bendrovės finansinėmis ataskaitomis.

Bendrovės 2019 – 2022 finansiniai duomenys pateikti ataskaitos 2 priede.

Laikėmės nuostatos, kad bendrovės finansiniai rodikliai rodo bendrovės efektyvią veiklą, jei atitinkami rodikliai ne žemesni negu¹⁴:

- grynasis pardavimų pelningumas >5proc.;
- turto pelningumo rodiklis (arba turto grąža) >5;
- einamojo likvidumo koeficientas >1;
- bendrasis skolos koeficientas <0,3.

Pažymėtina, kad Bendrovė 2022 m. gruodžio 31 d. duomenimis turėjo sukauptą 603,9 tūkst. Eur nuostolį, įstatinis kapitalas (Savivaldybės investuotas turtas) sudarė 1966,8 tūkst. Eur, o Bendrovės nuosavas kapitalas sudarė 1362,9 tūkst. Eur arba 69,3 proc. įstatinio kapitalo dydžio. Taigi, vienas iš pagrindinių finansiniams rezultatams įvertinti rodiklių – nuosavo kapitalo grąža – savivaldybės investuotų lėšų panaudojimo efektyvumo matas, kuris, išreikštas eurai, rodo, kokia savininkų investuotų lėšų dalis grįžta kaip grynasis pelnas. Aukščiau minėto laikotarpio duomenimis, nuosavo kapitalo grąža buvo neigiama – vienas į Bendrovę investuotas euras Savivaldybei davė 30,7 centų nuostolio.

Pajamos ir sąnaudos

Didžiausią pajamų dalį Bendrovė uždirba iš pagrindinės veiklos (komunalinių paslaugų teikimas), tai yra apie 78 proc. visų gaunamų pajamų, 11 proc. pajamų Bendrovė gauna iš būstų administravimo veiklos ir 11 proc. iš kitų netipinių paslaugų teikimo.

Pajamos

	tūkst. Eur			
Straipsnių pavadinimas	2019	2020	2021	2022
Komunalinių paslaugų pajamos	1470,3	1484,3	1560,6	1896,5
Būsto administravimo pajamos	-	244,6	245,7	280,5
Kitos veiklos pajamos	202,7	196,3	297,7	319,7
Iš viso	1673,0	1925,2	2104,0	2496,7

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ finansines ataskaitas.

Sąnaudos

	tūkst. Eur			
Straipsnių pavadinimas	2019	2020	2021	2022
Komunalinių paslaugų teikimo sąnaudos	1560,5	1494,8	1495,4	1886,3
Būsto administravimo sąnaudos	-	262,6	218,3	220,1
Kitos sąnaudos	225,5	333,8	332,8	272,4
Iš viso	1786,0	2091,2	2046,5	2378,8

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ finansines ataskaitas.

Veiklos rezultatai

¹⁴ Mokslinė literatūra: prof. Jonas Mackevičius. Audito teorija ir praktika, 1999, prof. dr. Rasa Kanapickienė, Įmonių veiklos vertinimo rodikliai ir jų analizė, 2017.

Bendrovės 2019-2020 metų veikla buvo nuostolinga, o 2021-2022 metais pelninga, tačiau iš ketverių paskutinių metų veiklos Bendrovė patyrė 103,7 tūkst. Eur nuostolio.

2019-2022 metų pelnas (nuostolis)

Pelnas (nuostolis)	2019	2020	2021	2022
Pelnas			57,5	117,8
Nuostolis (-)	(113,0)	(165,9)		

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ finansines ataskaitas.

Bendrovės veiklos efektyvumo rodikliai

Įmonių veiklos efektyvumui, finansiniam stabilumui įvertinti naudojama eilė veiklos vertinimo santykinų rodiklių¹⁵ - grynojo pelningumo, turto pelningumo, mokumo, likvidumo, skolos, bendrųjų ir administracinių sąnaudų, debetinio įsiskolinimo ir kiti rodikliai.

Grynojo pelningumo rodiklis

Rodiklis/laikotarpis	2019	2020	2021	2022
Grynas pelnas (nuostolis), tūkst.Eur	(113,0)	(165,9)	54,9	112,4
Pardavimo pajamos, tūkst. Eur	1663,3	1890,6	1997,8	2443,5
Grynojo pardavimų pelningumo koeficientas, proc.	-6,8	-8,8	2,7	4,6

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ finansines ataskaitas.

Grynasis pelningumas – tai grynojo pelno ir pardavimų santykis, kuris parodo, kiek grynojo pelno uždirba vienas pardavimų euras arba kiek kiekvienam eurui pirkėjai sumoka virš parduotųjų paslaugų savikainos ir visų kitų išlaidų, t. y. jis parodo įmonės veiklos efektyvumą. Bendrovėje šis rodiklis turi tendenciją didėti, tačiau nesiekia rekomenduotino 5 proc. grynojo pelningumo normos.

Turto pelningumo koeficientas

Rodiklis/laikotarpis	2019	2020	2021	2022
Grynas pelnas (nuostolis), tūkst.Eur	(113,0)	(165,9)	54,9	112,4
Visas turtas, tūkst.Eur	1703,5	3908,1	4455,9	5152,9
Turto pelningumo koeficientas, proc.	-6,6	-4,2	1,2	2,2

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ finansines ataskaitas.

Turto pelningumo koeficientas – grynojo pelno ir viso turto santykis, kuris parodo, kiek eurų grynojo pelno tenka vienam turto eurui. Šis rodiklis atspindi viso įmonės turto panaudojimo efektyvumą. Kuo aukštesnė rodiklio reikšmė, tuo parodoma, kad įmonėje turtas naudojamas efektyviau. Vertinant šio koeficiento reikšmes vyrauja nuomonė, kad žemesnis nei 5 proc. turto pelningumas nėra tinkamas.

¹⁵ Prof. Dr. Rasa Kanapickienė. Įmonių veiklos vertinimo rodikliai ir jų analizė, 2017.

Tačiau tai priklauso nuo veiklos šakų, kurias vysto įmonės. Mes nesiiimame vertinti šio rodiklio atitikimo kažkokiam tai nustatytam intervalui, o tik pažymime, kad kiekvienas įmonės euras 2019-2020 metais atnešė nuo 4,2 iki 6,6 centų nuostolio, o 2021-2022 metais turtas buvo naudojamas efektyviau ir atnešė nuo 1,2 iki 2,2 cento grynojo pelno.

Einamojo (bendrojo) likvidumo koeficientas

Rodiklis/laikotarpis	2019	2020	2021	2022
Trumpalaikis turtas*, tūkst. Eur	647,0	614,0	747,3	1077,2
Trumpalaikiai įsipareigojimai, tūkst. Eur	214,8	264,8	291,9	341,3
Einamojo (bendrojo) likvidumo koeficientas	3,0	2,3	2,6	3,2

*Be gyventojų kaupiamųjų lėšų ir patikėjimo teise valdomų Savivaldybės perduotų atliekų surinkimo konteinerių.

Einamojo (bendrojo) likvidumo koeficientas – trumpalaikio turto ir trumpalaikių įsipareigojimų santykis. Šis rodiklis parodo, kiek trumpalaikis turtas padengia trumpalaikių įsipareigojimų ir leidžia prognozuoti mokumo būklę artimiausiu momentu. Rodiklio dydis 1,5 rodo, kad Bendrovė turi 1,5 euro trumpalaikio turto, kurį gali panaudoti grąžindama 1 euro dydžio trumpalaikę skolą, nepritraukdama papildomų lėšų. Egzistuoja šio rodiklio vadinamas saugumo slenkstis, t. y. jis negali būti mažesnis kaip 1,2 ir jeigu jis didesnis nei 4-5, tai gali reikšti, kad įmonė nesugeba efektyviai panaudoti turimo turto. Bendrovėje šis koeficientas audituojamu laikotarpiu buvo stabilus. Trumpalaikiai įsipareigojimai - tai įsipareigojimai, kurie turi būti įvykdyti 12 mėnesių bėgyje, o trumpalaikis turtas - tai turtas, kuris realizuojamas metų bėgyje.

Bendrasis skolos rodiklis

Rodiklis/laikotarpis	2019	2020	2021	2022
Visi įsipareigojimai, tūkst. Eur	363,4	436,4	411,4	517,2
Visas turtas, tūkst. Eur	1703,5	3908,1	4455,9	5152,9
Einamojo (bendrojo) likvidumo koeficientas	0,2	0,1	0,1	0,1

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ finansines ataskaitas.

Bendrasis skolos rodiklis – visų įsipareigojimų ir viso turto santykis, kuris rodo, kokia dalis skolintų lėšų panaudojama formuojant įmonės turtą. Bankų ir kreditorių nuomone, šis santykis turi būti mažas, norint apsaugoti nuo rizikos patiriant nuostolius įmonės bankroto atveju. Priimtinas rodiklio lygis: < 0,3 – labai geras; < 0,5 – geras; < 0,7 – patenkinamas ir > 0,7 – nepatenkinamas.

Pardavimo savikainos lygio rodiklis

Rodiklis/laikotarpis	2019	2020	2021	2022
Pardavimo savikaina, tūkst. Eur	1251,7	1581,9	1369,3	1634,4
Pardavimo pajamos, tūkst. Eur	1663,3	1890,6	1997,8	2443,5
Pardavimo savikainos lygis, proc.	75,3	83,7	68,5	66,9

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ finansines ataskaitas.

Šis rodiklis parodo įmonės pagrindines išlaidas vienam pardavimo pajamų eurui. Iš šio rodiklio galima spręsti apie įmonės pagrindinės veiklos efektyvumą, sugebėjimą kontroliuoti išlaidas. Rinkos šalių praktika rodo, kad šio rodiklio ribos yra nuo 50 iki 90 proc¹⁶. Bendrovėje šis rodiklis audituojamu laikotarpiu buvo optimalus.

Veiklos sąnaudų rodiklis

Rodiklis/laikotarpis	2019	2020	2021	2022
Veiklos sąnaudos, tūkst. Eur	290,8	360,1	422,5	487,2
Pardavimo pajamos, tūkst. Eur	1663,3	1890,6	1997,8	2443,5
Veiklos sąnaudų lygis, proc.	17,5	19,0	21,1	19,9

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ finansines ataskaitas.

Šis rodiklis parodo, kokia Veiklos (bendrųjų ir administracinių) sąnaudų dalis panaudojama pardavimų procese, kiek sąnaudų tenka 1 pardavimo Eurui ir apibūdina įmonės veiklos išlaidų lygį. Bendrosios ir administracinės sąnaudos neturėtų sudaryti daugiau kaip 15-18 procentų pardavimo pajamų vertės. Kuo šis rodiklis mažesnis, tuo įmonėje geriau parengta išlaidų mažinimo politika. Bendrovėje šis rodiklis audituojamu laikotarpiu viršijo rekomenduojamą normą, tačiau turi tendenciją mažėti.

4. Pastebėjimai dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo

Pagal Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo¹⁷ nuostatas, Bendrovės vadovas ir jo pavaduotojas yra asmenys, dirbantys valstybinėje tarnyboje, o tokiems asmenims

¹⁶ Prof. Dr. Rasa Kanapickienė. Įmonių veiklos vertinimo rodikliai ir jų analizė, 2017.

¹⁷ Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo (1997-07-02 Nr. VIII-371) 2 straipsnio 5 dalies 10 punktą „asmenys, dirbantys valstybinėje tarnyboje, – akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių, kurių akcijos, suteikiančios daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, nuosavybės teise priklauso valstybei ar savivaldybei, vadovai ir vadovų pavaduotojai“, 11 straipsnio 2 dalis, t. y. „apie šio straipsnio 1 dalyje nurodytus atvejus, prieš atlikdamas tarnybines pareigas arba pradėjęs jas atlikti, deklaruojantis asmuo privalo informuoti institucijos ar įstaigos vadovą ar jo įgaliotą asmenį arba kitą į pareigas priimančią ar skiriančią subjektą <...> ir asmenis, kurie kartu atlieka tarnybines pareigas, ir pareikšti apie nusišalinimą, ir jokia forma nedalyvauti toliau atliekant tarnybines pareigas“.

draudžiama dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip paveikti sprendimus, kurie sukelia interesų konfliktą.

Bendrovės direktorius 2022 m. rugpjūčio 1 d. savo įsakymu Nr. P-166 terminuotam laikui iki rugsėjo 1 d. priėmė sau artimą asmenį į sargo pareigas.

Atsižvelgiant į tai, kas aukščiau išdėstyta, UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ direktorius galimai pažeidė Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punktą, t. y. „viešųjų interesų viršenybei užtikrinti deklaruojantys asmenys privalo <...> teisės aktų nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių, kad toks konfliktas yra“, 11 straipsnio 1 dalį, t. y. „deklaruojančiam asmeniui draudžiama dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip juos paveikti ar bandyti paveikti, arba atlikti kitas tarnybines pareigas (toliau – atlikti tarnybines pareigas), jeigu atliekamos tarnybinės pareigos yra susijusios su jo privačiais interesais“, 2 dalį, t. y. „apie šio straipsnio 1 dalyje nurodytus atvejus, prieš atlikdamas tarnybines pareigas arba pradėjęs jas atlikti, deklaruojantis asmuo privalo informuoti institucijos ar įstaigos vadovą ar jo įgaliotą asmenį arba kitą į pareigas priimančią ar skiriančią subjektą <...> ir asmenis, kurie kartu atlieka tarnybines pareigas, ir pareikšti apie nusišalinimą, ir jokia forma nedalyvauti toliau atliekant tarnybines pareigas“.

REKOMENDACIJOS

UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ administracijai:

1. Siekiant užtikrinti tinkamą viešųjų pirkimų organizavimą ir vykdymą, kad bendrovės viešųjų pirkimų komisijų sprendimai būtų teisėti, bendrovės vadovo įsakymu sudarant viešųjų pirkimų komisiją, numatyti ne tik komisijos pirmininką, bet ir pirmininko pavaduotoją, kad pirmininkui negalint dalyvauti komisijos posėdyje, posėdžiui pirmininkauti galėtų pirmininko pavaduotojas.
2. Įpareigoti bendrovės atsakingus darbuotojus, vykdam viešųjų pirkimų procedūras, tinkamai paruošti pirkimų dokumentus, nepažeidžiant bendrovės vidaus teisės aktais nustatytų reikalavimų.
3. Priimti sprendimus dėl bendrovės veikloje pajamoms uždirbti nenaudojamo ilgalaikio turto.

UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ akcininkui (ar savivaldybės turtinių ar neturtinių teisių įgyvendinimo institucijai):

4. Nustatyti kontrolės mechanizmą apie Savivaldybės investicijų panaudojimą Savivaldybės kontroliuojamose įmonėse, pateikiant informaciją, ar įmonė įsigijo tą turtą, kuriam ir buvo prašoma investicijų.

Apie rekomendacijų įgyvendinimą prašytume informuoti savivaldybės kontrolierių raštu iki š.m. spalio 31 d.

Savivaldybės kontrolierė

Audronė Lukauskienė

Audito apimtis ir metodai

Audito apimtis

Audito tikslas - įvertinti ar UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ biudžeto ir kitas pinigines lėšas bei turtą 2019-2022 metais valdė ir naudojo teisėtai, ekonomiškai ir rezultatyviai nustatytiems tikslams pasiekti.

Audituojamas subjektas – UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“, kurios 100 procentų akcijų savininkė yra Raseinių rajono savivaldybė.

Audituojamas laikotarpis – 2019-2022 metai.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar veiklai vykdyti Bendrovė formuoja aiškius tikslus;
- ar Savivaldybės biudžeto ir kitos piniginės lėšos bei turtas valdytas ir naudotas teisėtai, ekonomiškai ir rezultatyviai;
- ar Bendrovė siekia veikti efektyviai;
- ar Bendrovės finansinė būklė stabili.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus¹⁸.

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyrius	Taikyti dokumentų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslai
1. Ar veiklai vykdyti Bendrovėje formuojami aiškūs tikslai	<p><u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome: 2007-06-06 LRV nutarimu Nr. 567 patvirtintą Savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo savivaldybės valdomose įmonėse tvarkos aprašą; Savivaldybės įmonių, viešųjų įstaigų, akcinių ir uždarytųjų akcinių bendrovių, kurių dalyvė yra Raseinių rajono savivaldybė, strateginių veiklos planų rengimo rekomendacijas; Bendrovės strateginius planus; Raseinių rajono savivaldybės 2021-05-21 lūkesčių raštą; Bendrovės įstatus, metinius pranešimus</p>	<p>Įvertinti, ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bendrovė rengia ir tvirtina bendrovės strateginius, metinius planus; • nustatyti metiniai veiklos rodikliai siejasi su strateginiais tikslais; • strategijoje nustatyti finansiniai tikslai, uždaviniai ir priemonės, konkretūs priemonių įgyvendinimo vertinimo rodikliai ; • patvirtinti ir bendrovei pateikti lūkesčių raštai, juose nustatyti savivaldybės lūkesčiai, tikslai ir jų matavimo rodikliai, prisidedantys prie savivaldybės

¹⁸ 3000-asis TAAIS „Veiklos audito standartas“, prieiga per internetą:

https://www.valstybeskontrole.lt/TVS/Content/INTOSAI_standartai/3000-asis_TAAIS.pdf

		strateginiuose planavimo dokumentuose numatytų tikslų pasiekimo
2.Ar Savivaldybės biudžeto ir kitos lėšos bei turtas valdytas ir naudotas teisėtai, ekonomiškai ir rezultatyviai		
2.1. Lėšų valdymo, naudojimo teisėtumo ir ekonomiško vertinimas	<p><u>Dokumentų peržiūra ir analizė:</u> Viešųjų pirkimų įstatymas; Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas; Vyriausybės 2007 m. liepos 4 d. nutarimas Nr. 758 „Dėl sprendimo investuoti valstybės ir savivaldybių turtą priėmimo tvarkos aprašo patvirtinimo“; Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 1S-94 (aktuali redakcija) patvirtinta Numatomos viešojo pirkimo ir pardavimo vertės skaičiavimo metodika; Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-97 patvirtintas Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas; Bendrovės direktoriaus 2016 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. 10G patvirtintas Viešojo pirkimo komisijos darbo reglamentas; Bendrovės direktoriaus 2022 m. sausio 3 d. įsakymu Nr. V-3 patvirtintas viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašas; Bendrovės direktoriaus 2019 m. vasario 15 d. įsakymu V-16 patvirtintas UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašas; Bendrovės direktoriaus 2021 m. rugpjūčio 2 d. įsakymu Nr. V-64/1 patvirtintos Vidaus kontrolės tvarkos aprašas; Komunalinių paslaugų teikimo 2019 m. rugsėjo 2 d. sutartis Nr. SR-566; 2019-2022 metų Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus teikimai investuoti turtą į UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“; 2019-2022 metais Bendrovės teikti prašymai skirti investicines lėšas turtui įsigyti. 2019-2022 metų Bendrovės valdybos protokolai; 2019-2022 metų Bendrovės direktoriaus įsakymai veiklos klausimais (viešųjų pirkimų srityje); 2019-2022 m Viešųjų pirkimų registracijos žurnalai; Atrinktų sutarčių pirkimo dokumentai. <u>Paklausimas:</u> Bendrovės vadovo, viešųjų pirkimų specialisto.</p>	<p>Įvertinti, ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bendrovėje atliekant viešuosius pirkimus buvo laikomasi viešųjų pirkimų srityje nustatytos tvarkos; • už visą skirtą Savivaldybės finansinį turtą (pinigus), investuotus į Bendrovę, kaip papildomas savivaldybės įnašas įstatiniam kapitalui didinti, išigijota turtą, kuriam investicijų prašė.
2.2. Bendrovės turto valdymas ir naudojimas	<p><u>Dokumentų peržiūra ir analizė:</u> Nagrinėjome: LR Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719 patvirtintas inventurizacijos taisyklės; UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ vadovo įsakymus; Bendrovės 2019-2022 metų inventurizacijos aprašus; Bendrovės ilgalaikio turto apskaitos registrus; UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ ir Raseinių rajono savivaldybės administracijos sudarytas turto patikėjimo sutartis; Pokalbiai: su Bendrovės vadovu, vyr. buhalterė.</p>	<p>Įvertinti, ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • visas turtas inventorizuotas; • visas bendrovės turtas ir ištekliai naudojami bendrovės veikloje pajamoms uždirbti; • Bendrovės pagrindinėje veikloje nenaudojamas turtas.

2.3. Žmogiškųjų išteklių valdymas	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u> Nagrinėjome: Akcinių bendrovių įstatymą; Darbo kodeksą; Bendrovės direktoriaus 2019-2022 įsakymus personalo, veiklos klausimais, darbo laiko apskaitos žiniaraščius; Bendrovės darbo apmokėjimo sistemą; Bendrovės valdybos 2019-2022 m. protokolus; Bendrovės darbuotojų pareiginius nuostatus; Bendrovės darbuotojų darbo sutartis; Bendrovės darbuotojų darbo užmokesčio priskaitymo korteles;</p> <p>Skaičiavome: ar teisingai buvo paskaičiuotas išmokamas darbo užmokestis darbuotojams, vertinant darbo sutartyse nurodytą darbo užmokestį, darbo laiko apskaitos žiniaraščius, įsakymus dėl priedų skyrimo; Vertinimo apimtis: atsitiktine atranka pasirinkti 30-ties darbuotojų darbo užmokesčio priskaitymo dokumentai, įskaitant Bendrovės vadovus ir padalinių vadovus. Tikrinome: ar išmokėtas tokio dydžio darbo užmokestis koks ir buvo priskaičiuotas, lygindami darbo užmokesčio išmokėjimų žiniaraščiuose esančią informaciją.</p> <p>Pokalbiai: su Bendrovės vadovu, vyr. buhalteriu.</p>	<p>Įvertinti, ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yra patvirtinta bendrovės valdymo/organizacinė struktūra, užtikrinanti bendrovės veiklą, ir esamos darbuotojų pareigybės ją atitinka; • kiekvieno darbuotojo funkcijos yra aiškiai apibrėžtos, darbuotojai su jomis susipažinę; • su darbuotojais sudarytose darbo sutartyse, atitinkančiose patvirtintą formą, įrašytos visos būtinosios sąlygos bei pakeitimai; • darbuotojams išmokėtas darbo užmokestis, priedai ir premijos atitinka sutartyse nustatytus dydžius bei teisės aktus; • bendrovės valdybos nustatytas atlyginimas vadovui susietas su bendrovės veiklos rezultatais
2.4. Kitų lėšų valdymas	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u> Nagrinėjome Bendrovės įstatus, metinius pranešimus LRV 2015-08-05 nutarimu Nr. 831 patvirtintus Butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administravimo pavyzdinius nuostatus; Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2021-02-25 sprendimu Nr. TS-51 patvirtintą Raseinių rajono savivaldybės būstų administravimo, būklės gerinimo (remonto darbų) organizavimo ir finansavimo tvarką; Raseinių rajono savivaldybės tarybos sprendimais patvirtintus UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ teikiamų atlygintinų privalomų paslaugų ir būsto priežiūros tarifus;</p>	<p>Įvertinti, ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Būsto priežiūros padalinys administruodamas ir vykdydamas butų ir kitų patalpų savininkų bendrojo naudojimo objektų priežiūrą bei teikdamas su jų naudojimu ir atnaujinimu susijusias paslaugas, laikėsi teisės aktų reikalavimų; ar padalinio teikiamų paslaugų kainos ir tarifai patvirtinti teisės aktais; • Ar pirkimus būstų remontui ir atnaujinimui vykdo vadovaudamasis LR Viešųjų pirkimų įstatymu.
3. Ar Bendrovės veikla efektyvi	<p><u>Dokumentų peržiūra ir analizė</u> Nagrinėjome: Mokslinę literatūrą (prof. J. Mackevičius. Audito teorija ir praktika, 1999, prof. dr. Rasa Kanapickienė, „Imonių veiklos vertinimo rodikliai ir jų analizė“, 2017.); UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ 2019 – 2022 metų finansinių ataskaitų rinkinius, vadovybės metinius pranešimus.</p> <p>Skaičiavome: mokumo, likvidumo ir pelningumo rodiklius. Vertinimo kriterijai: remiantis moksline literatūra ir bendrovės finansiniais tikslais apibrėžtos rodiklių ribos.</p>	<p>Įvertinti, ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bendrovės finansiniai rodikliai ne žemesni negu: grynasis pardavimų pelningumas (t.b.>5proc.), einamojo likvidumo koeficientas (t.b.>1), turto pelningumo rodiklis (arba turto grąža) (t.b.>5), bendrasis skolos koeficientas (t.b.<3).

„UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“
veiklos audito ataskaitos
2 Priedas

Bendrovės 2019-2022 m. finansiniai duomenys

Eil. Nr.	Straipsniai	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis 2022/2019
A.	ILGALAIKIS TURTAS	1053746	7313313	2750104	3068898	+2015152
1.	NEMATERIALUSIS TURTAS	2019	1221	451	2	-2017
1.3.	Programinė įranga	2019	1221	451	2	-2017
2.	MATERIALUSIS TURTAS	776632	2944800	2749653	3068896	+2292264
2.2.	Pastatai ir statiniai	243548	2120584	2017538	2254434	+2010886
2.3.	Mašinos ir įranga	116641	110796	104901	96012	-20629
2.4.	Transporto priemonės	393475	444345	467632	543501	+150026
2.5.	Kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai	22968	269075	159582	174949	+151981
3.	FINANSINIS TURTAS					
4.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS	275095				
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS	647029	959263	1701140	2075899	+1428870
1.	ATSARGOS	30459	24337	487144	659709	+629250
2.	PER VIENUS METUS GAUTINOS SUMOS	293724	371902	243658	352590	+58866
2.1.	Pirkėjų skolos	284362	355351	233838	264108	-20254
2.2.	Kitos gautinos sumos	9362	16551	9820	88482	+79120
3.	TRUMPALAIKĖS INVESTICIJOS					
4.	PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI	322846	563024	970338	1063600	+740754
C.	ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ SĄNAUDOS IR SUKAUPTOS PAJAMOS	2693	2799	4637	8067	+5374
	TURTO IŠ VISO	1703468	3908083	4455881	5152864	+3449396
D.	NUOSAVAS KAPITALAS	1168376	894837	1200499	1362889	+194513
1.	KAPITALAS	1647969	1783849	1916833	1966819	+318850
1.1.	Išstatinis (pasirašytasis) arba pagrindinis kapitalas	1647969	1783849	1916833	1966819	+318850
5.	NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	(479593)	(889012)	(716334)	(603930)	+124337
5.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)	(113024)	(165983)	54870	112404	
5.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)	(366569)	(723029)	(771204)	(716334)	
E.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS	171720	2231593	2473942	2857881	+2686161
F.	ATIDĖJINIAI					
G.	MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ĮSIPAREIGOJIMAI	363372	781653	781440	932094	+568722
1.	PO VIENŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	148595	171616	119456	175870	+27275
1.2.	Skolos kredito įstaigoms	148595	171616	119456	175870	+27275
2.	PER VIENUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR KITI TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	214777	610037	661984	756224	+541447
2.2.	Skolos kredito įstaigoms	64862	70026	87833	71248	+6386
2.3	Gauti avansai	91	345215	370044	414906	+414815
2.4.	Skolos tiekėjams	29280	51339	44692	141534	+112254
2.8.	Pelno mokesčio įsipareigojimai				5432	+5432
2.9.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	98303	100872	108969	103240	+4937
2.10.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	22241	42585	50446	19864	-2377

	NUOSAVO KAPITALO IR ISIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	1703468	3908083	4455881	5152864	+3449396
	PAJAMOS (pardavimo pajamos, kita veikla, finansinė veikla)	1672999	1925209	2104004	2496678	+823679
	SĄNAUDOS (pardavimo savikaina, veiklos sąnaudos)	1786023	2091192	2046548	2378842	+592819
	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKEŠTINIMĄ	(113024)	(165983)	57456	117836	+117836